

COMUNICAT

dels Col·legis Professionals d'Enginyers de Forests i d'Enginyers Tècnics Forestals
de les Illes Balears en relació a l'incendi d'Andratx

L'incendi forestal d'Andratx està extingit definitivament. Amb la finalització d'aquesta emergència i aprofitant aquest moment més calmat i en forma de comunicat, els Col·legis Professionals d'Enginyers i Enginyers Tècnics Forestals de les Illes Balears volen aportar les següents reflexions i comentaris:

1. Primer de tot, agrair profundament a tota la gent que ha participat en l'extinció de l'incendi forestal i sobretot, al personal professional i voluntari de l'illa, per la seva implicació especialment encoratjada.
2. En l'àmbit del debat polític produït a rel de l'emergència, afirmar que les retallades que s'han produït en les empreses públiques competents en la prevenció i l'extinció d'incendis, i en la gestió dels espais naturals protegits, no han suposat en cap cas, un empitjorament de les causes que han motivat un dels majors focs forestals a les illes de les darreres dècades. Aquestes causes són molt més complexes i amb un origen que va més enrera.
3. Pel que fa a la restauració de les zones cremades, cal que l'administració actuï amb celeritat i contundència, però sobretot amb coneixement. Això és concretar, zonificar i prioritzar les diferents actuacions (retirada de fusta, creació de faixines o inclús la no actuació) en base al risc d'erosió i fitosanitari existent, a la regeneració natural prevista o que es produeixi, etc. Per això, una de les decisions que contribuirien de manera substancial a la correcta aplicació i desenvolupament del futur pla de restauració de la zona, seria declarar les actuacions contemplades al mateix com d'Interès General per acord del Consell de Govern, per així evitar els errors del passat.
4. En relació a les iniciatives que han sorgit per restaurar la Serra, carregades de bones intencions, i que des de molts àmbits van encaminades principalment a fer repoblacions forestals, cal entendre que les plantacions són la darrera alternativa a considerar. La vegetació mediterrània està adaptada al foc i té capacitat per regenerar, tant de llavor

(pi blanc), com de rebrot (mata, ullastre, alzina, etc.). Aquestes s'han de reservar per a aquells llocs que han perdut el seu banc de llavors o sense capacitat germinativa que ho requereixin, i tenir especialment esment en el seu manteniment posterior.

5. A més, mentre no es facin actuacions continuades i contundents de control poblacional de cabres assilvestrades a la Serra, no només s'està posant en perill la regeneració natural sinó que suposa un malbaratament econòmic dels treballs de restauració. Aquest control de cabres és una assignatura pendent per al manteniment del nostre patrimoni forestal de la Serra.
6. La dificultat de l'extinció d'un incendi d'aquestes característiques radica en la combinació simultània d'unes condicions meteorològiques adverses, tot i que ordinàries (vent, humitat i temperatura), d'una topografia complexa, de l'existència de zones d'interfase urbana-forestal i d'una vegetació (combustible) disponible i continua en l'espai, fruit de l'abandonament rural. D'aquests elements, i en el benentès que tard o d'hora, i per molta prevenció que es faci, sempre hi haurà una ignició, l'únic sobre el que es pot actuar és sobre el combustible.
7. En aquesta línia, no estem parlant concretament de cercar un major grau de prevenció (faixes, tallafocs, etc.) sinó de prioritzar la gestió forestal en un sentit més ampli. En un gran incendi forestal, amb focus secundaris que van més enllà de mig quilòmetre, l'adequació de línies de discontinuïtat a l'hivern, si bé no sobren, resulten insuficients. Per tant, cal anar més enllà i cercar un paisatge forestal amb una major capacitat de respondre a aquests focs. Que vol dir això? Senzillament significa que cal gestionar els nostres boscos i això és, entrar-hi. Malgrat que tots sabem que la rentabilitat dels aprofitaments és dubtosa, no resulta admissible que els instruments vigents d'ordenació dels recursos naturals de la Serra de Tramuntana (PORN) o de la Xarxa Natura 2000, siguin actualment una barrera per fer una aclarida de millora, una tala per biomassa, una recuperació de cultiu o que directament no es permetin els aprofitaments forestals a pendents superiors al 30 %, actuacions que poden ser favorables a tenir uns boscos amb menys combustible i amb menys continuïtat, i que poden contribuir al desenvolupament socioeconòmic de la Serra.
8. Resulta bàsic no focalitzar tota l'atenció en la zona cremada recentment, ja que en qualsevol moment es pot produir un foc de característiques similars a qualsevol illa i per tant, cal que paral·lelament es prenguin decisions polítiques, jurídiques i tècniques de

cara a tenir un paisatge forestal amb una major resiliència als incendis. És necessari un retorn al paisatge de mosaic d'usos, combinant-se espacialment en la matriu de zones agrícoles, pastures, boscos, etc. Recordem que en el bienni Morna-Andratx encara no s'ha actuat en aquest sentit.

9. En relació a la redacció del Pla Forestal de les Illes Balears, en fase final d'elaboració per part de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, i com a principal eina per actuar de cara a promoure la gestió forestal des de tots els àmbits, cal que aquest vingui acompanyat amb una dotació econòmica suficient, que permeti el seu desenvolupament i aplicació posterior a mig termini.
10. En darrer lloc, esmentar que els Enginyers i Enginyers Tècnics Forestals, com a professionals competents en la prevenció i extinció d'incendis forestals, tenen el repte d'actuar des de tots el àmbits possibles, per tal d'evitar que es torni a produir un incendi com el d'Andratx, estant disposats a qualsevol tipus de col·laboració amb la Comissió de Tot(s) per sa Serra.

Palma, 14 d'agost de 2013